

***DRAMMEN KOMMUNALE
PENSJONSKASSE***

**RETNINGSLINJER
FOR
ESG**

Vedtatt av styret i DKP 06.06.2024

Sist vedtatt 17.02.2022

INNHALDSFORTEGNELSE

1. RAMMEBETINGELSER.....	3
1.1 OVERORDNET STRATEGI.....	3
1.2 KOMPETANSE	3
1.3 OMFANG, AMBISJONSNIVÅ OG FREMDRIFTSPLAN.....	3
2. ANSVARFORHOLD	4
2.1 STYRET.....	4
2.2 DAGLIG LEDER.....	4
2.3 INVESTERINGSRÅDGIVER.....	4
2.4 KAPITALFORVALTERE.....	4
3. IMPLEMENTERING	4
3.1 PROSEDYRER FOR MONITORERING OG VALG AV FORVALTERE	4
3.2 PROSEDYRER FOR SPONSORSAMARBEID.....	5
4. RAPPORTERING OG EVALUERING	5
4.1 RAPPORTERING.....	5
4.2 EVALUERING	6
5. KOMMUNIKASJON	6

1. RAMMEBETINGELSER

1.1 OVERORDNET STRATEGI

Strategi for ESG beskriver hvordan Drammen kommunale pensjonskasse skal ta hensyn til faktorer knyttet til ESG i sin kapitalforvaltning. Retningslinjene for ESG defineres de prosedyrer som iverksettes for å nå overordnede målsetninger fastsatt i strategi for ESG.

1.2 KOMPETANSE

Pensjonskassens styre og administrasjon skal ha grunnleggende kunnskap om ansvarlighet i kapitalforvaltningen og løpende øke sin kompetanse, slik at strategien kan følges opp og revideres på en forsvarlig måte og i samsvar med pensjonskassens ambisjonsnivå på området.

For å forsikre at pensjonskassen har nødvendig kompetanse om ESG, skal vurdering av ESG-relatert kunnskap og praksis evalueres som del av årlig styreevaluering.

1.3 OMFANG, AMBISJONSNIVÅ OG FREMDRIFTSPLAN

Pensjonskassens ambisjon er å dra nytte av den markedspraksisen som etableres i markedet. Pensjonskassen skal være relevant og oppdatert i samfunnsdebatten, men har ikke ressurser til å være pionér innen ansvarlige investeringer. Implementering av disse retningslinjer skal derfor gjøres gradvis. Dette behovet er forsterket av at området er i rask utvikling. Styret skal derfor ved hver revisjon av disse retningslinjer vurdere om flere prosesser bør omfattes og om omfanget bør økes.

Det regulatoriske rammeverket for ansvarlig og bærekraftig kapitalforvaltning er også i rask utvikling, hvilket betyr at nye standarder er i ferd med å etableres. Pensjonskassen skal følge gjeldende regulatoriske krav og forventninger, men foreløpig er strategi for ESG er en selvpålagt strategi.

Følgende fremdriftsplan er stipulert:

- Fase 1: Iverksette rutiner for rapportering av ESG-relevant informasjon for de mest relevante aktivaklassene. Forstå betydningen av de ulike målenhetene. Iverksette kommunikasjonsprosedyrer og prosedyrer for sponsorsamarbeid.
- Fase 2: Opprette og iverksette prosedyrer for forvalterevaluering og -monitorering.
- Fase 3: Etablere prosess for ESG-hensyn i pensjonskassens risikostyring.
- Fase 4: Vurdere å utvide rapportering til flere aktivaklasser. Vurdere ytterligere kvantifisering av målsetninger.
- Fase 5: Etablere prosess for ESG-hensyn i beslutninger om aktivaallokering.
- Fase 6: Vurdere behov for og eventuelt implementere vurderinger knyttet til ESG i porteføljekonstruksjonen (for eksempel tilpasning til FNs bærekraftsmål, grønn omstilling i porteføljen eller lignende).

Fremdriftsplanen sikrer at alle leddene i vår investeringsprosess (investeringsstrategi og aktivaallokering, porteføljekonstruksjon, forvaltervalg og -monitorering, risikooppfølging og rapportering) ivaretar hensyn til ESG etterhvert som markedspraksis er etablert. Fase 1 og 2 ble utført i 2022.

- Fase 3 i ESG-strategi ble gjennomført gjennom en klimascenarioanalyse i 2023
- Det foreslås ikke å implementere en ny fase i 2024

Ved neste revidering skal videre fremdrift vurderes.

2. ANSVARSFORHOLD

2.1 STYRET

Det er styret som har det endelige ansvaret for å ivareta ansvarlighet i pensjonskassens investeringer. Styret vedtar ESG-strategi og tilhørende retningslinjer, samt evaluere måloppnåelse og fremdrift. Det er styrets ansvar å vedta nødvendige tiltak dersom etterlevelse og måloppnåelse av ansvarlighet i kapitalforvaltningen ikke er tilfredsstillende.

Styret vil foreta en gjennomgang av dette dokumentet minst én gang pr. år.

2.2 DAGLIG LEDER

Etter fullmakt og iht. stillingsinstruksen fra styret skal daglig leder instruere forvaltere om nødvendige tiltak for å etterleve styrets vedtak. Daglig leder har ansvar for løpende overvåkning av ESG i kapitalforvaltningen. Implementering av denne policy delegeres således til pensjonskassens daglig leder som skal rapportere på etterlevelse minst årlig. I tillegg er daglig leder ansvarlig for kommunikasjon om pensjonskassens ESG-arbeid.

2.3 INVESTERINGSRÅDGIVER

Investeringsrådgivers ansvarsområde omfatter følgende: Bistand til oppdatering av kompetanse. Bistå pensjonskassen i prosess med å evaluere ESG-arbeidet til forvaltere, vurdere ESG-risiko, mm. Investeringsrådgiver skal tilrettelegge for rapportering i henhold til krav i denne policy.

2.4 KAPITALFORVALTERE

Bistå pensjonskassen i å nå sine ESG-målsetninger. Velge porteføljehold som tar hensyn til ESG etter pensjonskassens krav og forventninger. Utøve eierskap på en måte som tar hensyn til ESG.

3. IMPLEMENTERING

3.1 PROSEDYRER FOR MONITORERING OG VALG AV FORVALTERE

Styret i DKP fastsetter de generelle mål for ESG i kapitalforvaltningen, men delegerer ansvaret for valg av enkelte verdipapirer til utvalgte kapitalforvaltere. Pensjonskassens valgte forvaltere er derfor vesentlige for å ivareta pensjonskassens ansvarlighet. Det skal derfor legges vekt på å vurdere ESG-arbeid hos forvaltere, både eksisterende og mulige kandidater.

Overordnet skal pensjonskassen etterstrebe å velge forvaltere som integrerer ESG-hensyn i alle sine beslutninger og prosesser. Dette innebærer at:

- Forvalters organisasjon er overordnet kommittert til ansvarlighet, bærekraft og langsiktighet

- Forvalter har en investeringsfilosofi som samsvarer med pensjonskassens mål om ansvarlighet, og at porteføljen reflekterer uttalt strategi/filosofi
- Forvalters prosesser (herunder idégenerering, porteføljekonstruksjon, implementering selskapsstyring) ivaretar hensyn til ESG på en effektiv måte, integrasjonen gjøres med høy kvalitet
- Forvalter har tilstrekkelige og konkurransedyktige ressurser og kompetanse innenfor ESG til å effektivt implementere sin filosofi
- Forvalter har en strategi for eierskapsutøvelse og engasjement som ivaretar hensyn til ESG, og faktisk eierskapsutøvelse og engasjement samsvarer med denne
- Forvaltere skal være åpen og transparent om ESG-forhold som påvirker porteføljeselskapene, rapportere på ESG i henhold til pensjonskassens rapporteringsbehov, samt gi redegjørelse om etiske betraktninger på investeringer i enkeltselskaper eller andre enkeltsaker på pensjonskassens forespørsel
- Forvalter er ikke i brudd med Statens Pensjonsfond Utlands eksklusjonsliste, og har et effektivt system for å følge opp dette

For passive forvaltere, som ikke har investeringsbeslutninger, skal det legges vekt på forvalters eierskapsutøvelse, ressurser og organisatoriske kommittering.

Vurdering av forvalters arbeid i forhold til ovennevnte kriterier skal gjøres minimum årlig, ved større endringer eller ved anskaffelse av nye forvaltere, for eksempel gjennom ESG-rating av fond. I tilfeller der en forvalter ikke tilfredsstiller pensjonskassens kriterier, skal det inngås dialog med forvalter og legges en langsiktig plan for nedsalg som tar hensyn til effekt på regnskap og solvenskapitaldekning. Dersom forvalter implementerer forbedringstiltak kan behov for nedsalg revurderes.

3.2 PROSEDYRER FOR SPONSORSAMARBEID

Pensjonskassen ønsker å lytte til sponsors føringer hva gjelder ESG i pensjonskassens kapitalforvaltning. Samtidig er det viktig for pensjonskassen å orientere sponsor om det arbeidet som gjøres, slik at pensjonskassen fortsetter å være den mest relevante leverandøren av tjenestepensjon. Pensjonskassen ønsker derfor god dialog med sponsor på temaet. Det skal legges opp til årlig prosess mellom sponsor og pensjonskassen med følgende mål:

- Orienter sponsor om pensjonskassens arbeid innen ESG
- Innhente innspill fra sponsor om det er konkrete temaer som pensjonskassen bør vektlegge i sitt ESG-arbeid

Sponsors egne satsningsområder innen samfunnsansvar er ofte av lokal karakter, og er dermed ikke alltid relevant for pensjonskassens kapitalforvaltning. Pensjonskassen skal selv vurdere sponsors innspill opp mot øvrige mål for avkastning og risiko. Styret skal orienteres om prosessen.

4. RAPPORTERING OG EVALUERING

4.1 RAPPORTERING

For at pensjonskassen skal kunne vurdere i hvilken grad målsetningene i strategi for ESG har blitt oppnådd, skal pensjonskassen minst årlig rapportere på ESG-relaterte forhold. Hva

som skal rapporteres på skal defineres i den årlige revideringen av dette dokument, og skal baseres på følgende prinsipper:

- Reflektere gjeldende markedsstandard for ESG-rapportering
- Omhandler kun informasjon som er vesentlig og relevant for pensjonskassens investeringsprosesser og beslutninger, eller som det av andre årsaker er vesentlig å være informert om

Pensjonskassen vedtar å rapportere på følgende informasjon:

- Brudd på eksklusjonskriterier

4.2 EVALUERING

Pensjonskassens strategi for ESG og tilhørende retningslinjer skal revideres av styret årlig. I den forbindelse skal også nåværende strategi/retningslinjer evalueres, denne prosessen innebærer en kvalitativ evaluering av:

- Status i forhold til stipulert tidsplan og ambisjonsnivå
- Status ESG i porteføljen – benytte kostnadseffektiv, standardisert og lett tilgjengelig ESG-informasjon om fondene (f. eks forvalters lovpålagte ESG-rapportering iht. SFDR)
- Vurdering av pensjonskassens kommunikasjon utad om ESG
  - Hva virker, hva er forbedringspotensialet
- Evaluering av resultater iht. prosedyrer for monitorering og valg av forvaltere
- Evaluering av prosess for sponsorsamarbeid
- Evaluering av prosess for oppfølging og rapportering
  - Hva virker, hva er forbedringspotensialet, hvilken frekvens er det behov for rapportering mm.

5. KOMMUNIKASJON

Det er viktig for pensjonskassen å kommunisere effektivt om sitt ESG-arbeid.

Kommunikasjonsstrategi avhenger av hvem som er publikum:

<p><u>Sponsor</u></p>	<p>Gjelder henvendelser fra sponsor som organisasjon, og ikke enkeltpersoner.</p> <p>Hovedbudskap: DKP vektlegger ansvarlige investeringer og stiller strenge forventninger til sine forvaltere om ESG i forvaltningen</p>	<p>Kanal: Direkte kontakt / samarbeidsmøte med sponsor, hjemmeside</p> <p>Ansvar: Administrasjonen</p>
<p><u>Medlemmer</u></p>	<p>Medlemmene i pensjonskassen bør være forsikret om at deres pensjonsrettigheter forvaltes på ansvarlig vis. Gjennom IORP II får medlemmer rett på informasjon om “hvordan og hvordan det tas hensyn til spørsmål vedrørende miljø, klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring i kapitalforvaltningen“.</p>	<p>Kanal: Overordnet tematikk gjøres tilgjengelig i årsrapport. Ved henvendelser, bør medlemmer orienteres i prosedyre for forvalter-evaluering, eventuelt overordnede resultater fra seneste evaluering.</p> <p>Ansvar: Administrasjonen</p>

	<p>Hovedbudskap: Pensjonskassens oppgave er å velge gode forvaltere, det er forvalters rolle å velge porteføljeinnhold. Pensjonskassen stiller strenge forventninger til sine forvaltere om ESG i forvaltningen og følger opp deres ESG integrering både gjennom rapportering og møter.</p>	
<u>Forvaltere</u>	<p>Forvaltere skal orienteres om pensjonskassens overordnede strategi, og herunder forventninger til forvaltere, og viktighet av ansvarlighet i forvaltningen.</p> <p>Hovedbudskap: DKP forventer at forvaltere tar integrasjon av ESG-hensyn på alvor.</p>	<p>Kanal: I årlig prosess for forvalterevaluering og ved forvaltersøk.</p> <p>Ansvar: Administrasjonen</p>
<u>Media</u>	<p>Pensjonskassen skal tilstrebe å holde en lav profil ovenfor media.</p> <p>Hovedbudskap: Bør vurderes ut ifra henvendelse</p>	<p>Kanal: Direkte dialog</p> <p>Ansvar: Administrasjonen og styret</p>
<u>Interesseorganisasjoner</u>	<p>Pensjonskassen skal tilstrebe å holde en lav profil ovenfor interesseorganisasjoner.</p> <p>Hovedbudskap: Bør vurderes ut ifra henvendelse</p>	<p>Kanal: Direkte dialog</p> <p>Ansvar: Administrasjonen og styret</p>
<u>Øvrig offentlighet</u>	<p>Pensjonskassen skal tilstrebe en lav profil, men likevel opplyse på linje med sammenlignbare pensjonskasser.</p> <p>Hovedbudskap: DKP vektlegger ansvarlige investeringer og stiller strenge forventninger til sine forvaltere om ESG i forvaltningen, ettergår og kontrollerer forvalteres etterlevelse, er ikke investert i brudd på NBIMs eksklusjonsliste.</p>	<p>Kanal: Årsrapport og hjemmeside</p> <p>Ansvar: Administrasjonen</p>

Ved henvendelser som gjelder spesifikke underliggende selskaper i pensjonskassens fondsplasseringer eller spesifikke temaer, gjelder følgende. Pensjonskassen ønsker å være lydhør i møte med slike henvendelser, men likevel tilse at det ikke går med for mye ressurser på å besvare henvendelsene. Da det er stor variasjon i denne type henvendelser kan kommunikasjon med avsender tilpasses hver enkelt sak. Administrasjonen avgjør selv hvordan best besvare ulike henvendelser. Avsender bør orienteres om pensjonskassens overordnede strategi, og den årlige prosessen for evaluering av forvalters ESG-arbeid og at henvendelsen vil bli tatt opp som innspill i årlig prosess for forvalterevaluering.

For å sikre en effektiv håndtering av henvendelsen skal det bes om informasjon fra avsender, for eksempel:

- En redegjørelse av saken
- Hvilke selskaper som omfattes

- Hvilke fondsplasseringer som omfattes
- Avsenders rolle mot pensjonskassen
- Avsenders forslag til løsning

Oppfølging av slike saker delegeres til administrasjonen.